

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheista ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta”*(COM(2020) 408 final – 2020/0104 (COD))***ja ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi teknisen tuen välineen perustamisesta”***(COM(2020) 409 final – 2020/0103 (COD))**(2020/C 364/18)*Yleisesittelijä: **Dimitris DIMITRIADIS**

Lausuntopyyntö	Euroopan unionin neuvosto, 10.6.2020 Euroopan parlamentti, 17.6.2020
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 175 artiklan kolmas kohta ja 304 artikla
Vastaava jaosto	Talous- ja rahaliitto, taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus
Hyväksyminen täysistunnossa	16.7.2020
Täysistunnon nro	553
Äänestystulos	
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	208/4/4

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotettuun elpymis- ja palautumistukivälineeseen, jäljempänä ”tukiväline” ⁽¹⁾.

1.2 Taloudellisen ulottuvuutensa lisäksi Euroopan komission ehdotus myös edistää olennaisesti eurooppalaisen perheen tiivistymistä ja yhdentymistä, sillä sen avulla vahvistetaan jäsenvaltioiden keskinäistä solidaarisuutta ja yhteistyötä.

1.3 Euroopan komission ehdotus osoittaa muun muassa, että Euroopan unioni pystyy, kunhan siihen on tarvittavaa poliittista tahtoa, vastaamaan tehokkaasti merkittäviin kriiseihin, tarjoamaan vakavasti otettavia ja uskottavia ratkaisuja sekä tekemään tarvittavia ja realistisia kompromisseja, mikä on omiaan edistämään oleellisesti Eurooppa-aatetta.

1.4 ETSK:n mielestä tukivälineen avulla olisi edistettävä siirtymistä ilmastoneutraaliuteen ja digitaalitalouteen siten, että sen kautta hyödynnetään Next Generation EU -välineen ⁽²⁾ tarjoamia varoja siirtymän sosioekonomisten vaikutusten lievittämiseksi alueilla, joihin se vaikuttaa eniten.

1.5 Kestävän, vihreän ja digitaalisen elpymisen sekä heikoimmassa asemassa olevien alueiden tukemisen tarve on covid-19-kriisin vuoksi yhä polttavampi.

⁽¹⁾ Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta, COM(2020) 408 final, 28.5.2020.

⁽²⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n talousarvio Euroopan elpymissuunnitelman moottorina, COM(2020) 442 final.

1.6 ETSK on tehnyt jo aikaisemmin selväksi, että se ”kannattaa uudistusten tukiohjelman⁽³⁾ ja eurooppalaisen ohjausjakson välistä vahvaa yhteyttä”⁽⁴⁾. Jäsenvaltioiden olisikin käsiteltävä toimittamisissaan suunnitelmissa EU-ohjausjakson yhteydessä määriteltyjä keskeisiä haasteita ja huolehdittava siitä, että suunnitelmat ovat Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja digitaalistrategian periaatteiden mukaisia.

1.7 Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja Eurooppa-neuvoston on koordinoitava toimiaan ripeästi ja tehokkaasti, jotta vältetään viivästyksset, jotka vaarantaisivat tukivälineen tavoitteiden saavuttamisen.

1.8 Jäsenvaltioiden on reagoitava välittömästi ja kattavasti, sillä eri hankesuunnitelmat on valmisteltava ja saatettava päätökseen lyhyessä ajassa.

1.9 ETSK pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot tekevät tiivistä yhteistyötä Euroopan komission kanssa, jotta tukivälineeseen liittyvät hankesuunnitelmat saadaan hyväksytyä, niitä voidaan seurata ja ne saadaan toteutettua onnistuneesti.

1.10 Suunnitelmien yhteydessä tulee tarjota suoraa taloudellista tukea pienille ja keskisuurille yrityksille.

1.11 ETSK pitää erittäin tärkeänä, että kaikkiin ilmoitettuihin toimenpiteisiin, erityisesti taloudellista tukea antaviin toimenpiteisiin, liitetään selkeät ja yritysystävälliset tiedot siitä, minkä tyyppistä tukea annetaan, miten pk-yritys voi tehokkaasti käyttää olemassa olevia EU:n rahoitusvälineitä, keneen voi ottaa yhteyttä EU:n tasolla, jos on kysymyksiä, mitkä kansalliset elimet osallistuvat varojen kanavoimiseen, ketkä ovat ne kansalliset toimijat, joiden puoleen pk-yritykset voivat kääntyä, mikä on kansallisten pankkien rooli ja mitkä ovat niiden velvollisuudet.

1.12 Hankkeiden esittämistä, hyväksymistä, seuranta ja päätökseen saattamista voitaisiin vauhdittaa hyödyntämällä aktiivisesti yksityisiä konsulttiyrityksiä, joilla on maailmanlaajuisia kokemusta kyseisistä aihepiireistä.

1.13 ETSK korostaa jälleen kerran tarvetta jakaa parhaita käytänteitä EU:ssa ja nopeuttaa käytettävissä olevien varojen kohdentamiseen ja maksatukseen liittyviä hallintomenettelyjä. Euroopan komission tulee antaa tätä varten tarvittavaa teknistä apua⁽⁵⁾.

1.14 Jäsenvaltioiden esittämissä suunnitelmissa olisi otettava huomioon työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden rooli ja näkemykset. ETSK on jo aiemmin kehottanut erityisesti antamaan järjestäytyneelle kansalaisyhteiskunnalle aktiivisemmän roolin ”Euroopan komission ja jäsenvaltioiden visiot yhteensovittavan sopimuksen saavuttamiseksi uudistusohjelmien sisällöstä”⁽⁶⁾.

1.15 Teknisen tuen väline voi täydentää tehokkaasti muita komission ehdottamia toimenpidekonaisuuksia, joilla pyritään lieventämään covid-19-pandemiasta johtuvia negatiivisia talousvaikutuksia.

2. Johdanto ja yleiset huomiot

2.1 Tukivälineen tavoitteena on edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta parantamalla jäsenvaltioiden palautumis- ja sopeutumiskykyä, lieventämällä covid-19-kriisin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia sekä tukemalla vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta, joilla pyritään saavuttamaan ilmastoneutraali Eurooppa vuoteen 2050 mennessä. Näin voidaan myötävaikuttaa jäsenvaltioiden talouksien kasvupotentiaalin palautumiseen kriisin jälkeen ja edistää siten työpaikkojen syntyä ja kestävä kasvua.

2.2 Tukivälineestä on tarkoitus myöntää rahoitustukea, jota ei makseta takaisin, ja lainoja sen edistämiseksi, että etenkin maat, joissa tulotaso henkeä kohden on suhteessa alhaisempi ja työttömyysaste korkea, pystyvät vastaamaan asianmukaisesti pandemian vakaviin taloudellisiin seurauksiin.

2.3 Lainoilla täydennetään tukea, jota ei makseta takaisin, ja niihin sovelletaan unionin käytettävissä olevia pitkiä maturiteetteja ja alhaisia korkoja.

⁽³⁾ Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus Euroopan investointien vakautusjärjestelyn perustamisesta, COM(2018) 387 final.

⁽⁴⁾ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 121.

⁽⁵⁾ EUVL C 237, 6.7.2018, s. 53.

⁽⁶⁾ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 121.

2.4 Covid-19-pandemia on aikamme maailmanlaajuinen terveyskriisi, joka oli 12. kesäkuuta 2020 mennessä vienyt yli 420 000 ihmisen hengen ⁽⁷⁾. Covid-19 on kuitenkin paljon muutakin kuin terveyskriisi: sillä on ollut eri puolilla maailmaa valtavia sosioekonomisia vaikutuksia, joiden laajuutta on vielä vaikea arvioida. Maailmanpankin viimeisimmän maailmantaloutta käsittelevän raportin (*Global Economic Prospects*, kesäkuu 2020) mukaan koronaviruskriisi tulee aiheuttamaan syvimmän maailmanlaajuisen taantumun sitten toisen maailmansodan.

2.5 Maailmantalouden ennakoitaan supistuvan 5,2 prosenttia vuonna 2020, mikä on kolmisen kertaa enemmän kuin vuosien 2008–2009 globaalien finanssikriisin aikana. Kehittyneistä talouksista Yhdysvalloissa reaalisen BKT:n kasvun odotetaan olevan tänä vuonna - 6,1 prosenttia ja euroalueella puolestaan - 9,1 prosenttia. Kuten Maailmanpankin kesäkuun 2020 raportissa ⁽⁸⁾ suoraan todetaan, ”miljoonat ihmiset ajautuvat todennäköisesti takaisin köyhyyteen, koska asukaskohtaiset tulot supistunevat tänä vuonna yli 90 prosentissa kehittyvistä markkinoista ja talouksista”.

Covid-19-kriisin taloudellisiin seurauksiin kuuluvat ⁽⁹⁾

- 1) epävarmuuden lisääntyminen, mikä lisää varovaisuussäästämistä
- 2) kulutuksen vähentyminen
- 3) tuotannollisten investointien tekemishalukkuuden vähentyminen
- 4) kasvava työttömyys, josta osa on todennäköisesti pysyvää
- 5) maailmankaupan volyymin pieneneminen ja merkittävät häiriöt globaaleissa toimitusketjuissa
- 6) raaka-aineiden hintojen (erityisesti öljyn hinnan) lasku, joka hankaloittaa varsinkin perinteisten raaka-aineiden viejien vaihtotaseen rahoitusta
- 7) riskialttiiden omaisuuserien hallussapitäjien vaatimien riskipreemioiden jyrkkä nousu.

2.6 Toimenpiteet, jotka voivat auttaa ratkaisemaan terveyskriisin, voivat tunnetusti syventää talouskriisiä ja päinvastoin. Pandemiakäyrän loiventaminen jyrkentää väistämättä makrotalouden taantumaa havainnollistavaa käyrää ja vaarantaa kaikki toimitusketjut, myös ihmisten selviytymisen kannalta elintärkeitä (elintarvikkeiden ja lääkkeiden) toimitusketjut. Jos pandemian seuraukset pahenevat edelleen, tuloksena voi olla rahoituskriisejä, jotka johtavat luotonannon romahtamiseen, pidempään maailmanlaajuiseen taantumaa ja hitaampaan elpymiseen. Kuten Maailmanpankin kesäkuussa 2020 julkaisemassa *Global Economic Prospects* -raportissa todetaan, ”velkaantumisasasteen nousu on tehnyt maailmanlaajuisesta rahoitusjärjestelmästä alttiimman rahoitusmarkkinoiden stressitilanteiden vaikutuksille”.

2.7 Tarvitaan kiireesti laajamittaisia rahoitustoimia, joilla hillitään viimeaikaisen kriisin taloudellisia seurauksia ja parannetaan jäsenvaltioiden talouksien palautumiskykyä ja varautumista tulevaisuuteen.

2.8 Taloustoimissa olisi painotettava seuraavia seikkoja:

- 1) On tärkeää varmistaa, että työntekijät säilyttävät työpaikkansa, vaikka he joutuisivat karanteeniin tai pysymään kotona.
- 2) Hallintotahojen olisi kanavoitava taloudellista tukea julkisille ja yksityisille laitoksille, jotka tukevat heikossa asemassa olevia väestöryhmiä.
- 3) Pk-yrityksiä olisi suojeltava konkurssilta (verovarojen käytölle suurten rahoitusalan ulkopuolisten yritysten tukemiseen ei ole niin ilmeistä tarvetta).

⁽⁷⁾ <https://ourworldindata.org/grapher/total-deaths-covid-19>

⁽⁸⁾ Maailmanpankki, *Global Economic Prospects*, kesäkuu 2020.

⁽⁹⁾ Koundouri, P., Athens University of Economics and Business Working Paper, 2020.

- 4) Järjestämättömien lainojen lisääntyessä tarvitaan toimenpiteitä rahoitusjärjestelmän tukemiseksi.
- 5) Olisi hyväksyttävä finanssipoliittisia toimenpidepaketteja, jotka vastaavat kriisin aiheuttamia BKT:n menetyksiä.

2.9 Euroopan komissio esittää nyt EU:n talousarvion vahvistamista covid-19-pandemian aiheuttamien välittömien taloudellisten ja sosiaalisten vahinkojen korjaamiseksi, elpymisen vauhdittamiseksi ja paremman tulevaisuuden takaamiseksi seuraavalle sukupolvelle. Se ehdottaa, että kaikkien jäsenvaltioiden kannalta kestävä, tasapuolisen, osallistavan ja oikeudenmukaisen elpymisen varmistamiseksi perustetaan uusi elpymisväline Next Generation EU, joka nivotaan osaksi vahvaa, nykyaikaista ja uudistettua EU:n pitkän aikavälin talousarviota. Elpymis- ja palautumistukiväline⁽¹⁰⁾ on Next Generation EU:n lippulaiva.

3. Elpymis- ja palautumistukivälineen ja teknisen tuen välineen yleiset periaatteet

3.1 ETSK suhtautuu erittäin myönteisesti ehdotuksiin elpymis- ja palautumistukivälineestä, jäljempänä ”tukiväline”, ja teknisen tuen välineestä, joilla on määrä tarjota laajamittaista rahoitustukea etenkin vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen liittyviin julkisiin investointeihin ja uudistuksiin, joiden odotetaan parantavan jäsenvaltioiden talouksien palautumiskykyä ja varautumista tulevaisuuteen sekä auttavan jäsenvaltioita toipumaan nopeammin ja tuloksekkaammin pandemian seurauksista.

3.2 ETSK on hyvin huolissaan pandemian taloudellisista seurauksista jäsenvaltioissa ja etenkin kasvavasta työttömyydestä, joka on noussut eräissä eteläisissä EU-maissa nuorten keskuudessa jopa 33 prosenttiin, sekä lisääntyvästä köyhyydestä.

3.3 ETSK on samaa mieltä siitä, että pandemiasta näyttää tulevan pahin taloudellinen sokki sitten suuren laman ja seurauksiltaan tuhoisa miljoonille Euroopan kansalaisille ja yrityksille ja että se saattaa hyvinkin syventää taloudellisia ja sosiaalisia eroja ja johtaa suureen hajaannukseen⁽¹¹⁾.

3.4 ETSK on korostanut jo aiemmin, ettei talouskehitys ole ollut viime aikoina tasaista koko EU:ssa ja euroalueella ja että ”lähentyminen on edelleen epätydyttävällä tolalla. Myös kestävä kehitys on EU:lle aina vain monimutkaisempi haaste”⁽¹²⁾.

3.5 ETSK katsoo, että ”Euroopan yhdentymisen on tienhaarassa. Äskeisestä pitkään jatkuneesta talouskriisistä ja sen useissa jäsenvaltioissa aiheuttamista vakavista sosiaalisista ongelmista voidaan ottaa opiksi ainakin se, että taloudellisen ja sosiaalisen lähentymisen puute jäsenvaltioiden ja alueiden välillä uhkaa Euroopan yhdentymishankkeen poliittista kestävyyttä ja kaikkia sen kansalaisille tuomia etuja”⁽¹³⁾.

3.6 ETSK:n mielestä ”[r]innakkain näiden toimien kanssa tulee vahvistaa Euroopan talouden kilpailukykyä eli sen kykyä parantaa tuottavuutta ja elintaso kestäväpohjaisesti siirryttäessä ilmastoneutraaliuteen. Erityisen tärkeitä keinoja saavuttaa tämä ovat tutkimus- ja kehittämistyö sekä työvoiman taitotiedon lisääminen ja parantaminen”⁽¹⁴⁾.

3.7 ETSK:n näkemyksen mukaan ”[t]alouden ja työmarkkinoiden sietokyvyn sekä taloudellisen, sosiaalisen, ekologisen ja institutionaalisen kestävyuden parantamisen olisi oltava johtotähtenä toimintapolitiikoissa, joilla edistetään ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä ja oikeudenmukaisuutta siirryttäessä kohti ilmastoneutraalia taloutta (eli taloutta, jossa kasvihuonekaasujen päästöt ja sitominen ovat tasapainossa) samalla kun hallitaan digitalisaatiosta ja väestörakenteen muutoksesta johtuvia haasteita”⁽¹⁵⁾. Lisäksi komitea kannattaa kehotusta, jonka mukaan Euroopan unionin tulee sitoutua saavuttamaan hiilineutraalius vuoteen 2050 mennessä ja korjata vastaavasti vuoteen 2030 ulottuvaa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitettaan. YK:n ympäristöohjelman (UNEP) raportissa Emissions Gap Report 2019 todetaan, että maailmanlaajuisia päästöjä on vähennettävä tästä lähtien vuosittain 7,6 prosenttia, jotta maapallon lämpeneminen saadaan rajoitettua 1,5 celsiusasteeseen. Tämä tarkoittaa vuoteen 2030 ulottuvan kokonaisvähennystavoitteen asettamista ainakin 68 prosenttiin.

⁽¹⁰⁾ Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta, COM(2020) 408 final, 28.5.2020.

⁽¹¹⁾ Komissaari Paolo Gentilonin elpymis- ja palautumistukivälinettä käsittelevässä lehdistötilaisuudessa esittämiä huomioita (saatavilla vain englanniksi), Euroopan komission lehdistötiedote, 28. toukokuuta 2020.

⁽¹²⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 106.

⁽¹³⁾ EUVL C 353, 18.10.2019, s. 23.

⁽¹⁴⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽¹⁵⁾ Ks. edellinen alaviite.

3.8 ETSK on näin ollen samaa mieltä siitä, että tukivälineen päätavoitteena tulisi olla

- 1) edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta
- 2) lieventää kriisin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia
- 3) tukea vihreää siirtymää ja digitaalista muutosta, joilla pyritään saavuttamaan ilmastoneutraali Eurooppa vuoteen 2050 mennessä, jotta voidaan myötävaikuttaa jäsenvaltioiden talouksien kasvupotentiaalin palautumiseen covid-19-kriisin jälkeen ja edistää siten työpaikkojen syntyä ja kestävä kasvua.

3.9 ETSK haluaa korostaa, että kyseisissä investoinneissa ja uudistuksissa tulee keskittyä vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen liittyviin haasteisiin ja investointitarpeisiin, sillä näin voidaan varmistaa kestävä elpyminen.

3.10 Nykyisin tunnustetaan yleisesti, että vihreillä elvytyspolitiikoilla on etuja tavanomaisiin finanssipoliittisiin elvytystoimiin verrattuna ja että ilmastomyönteiset toimintapolitiikat ovat myös talouden kannalta selvästi parempia. Toteuttamalla ympäristöystävällisiä rakentamishankkeita, kuten jälkieristämällä tai rakentamalla uusiutuvan energian infrastruktuuria, voidaan saada aikaan suurempia kerrannaisvaikutuksia, koska pitkän aikavälin energiakustannukset pienenevät ja heijastusvaikutukset talouteen ovat laajempia.

3.11 ETSK on samaa mieltä siitä, että sen lisäksi, että nyt ohjataan varoja epidemian hallintaan ja siihen liittyvään biolääketieteelliseen tutkimukseen ja investoidaan rajaturvallisuuteen sekä matkustamisen ja kaupankäynnin turvallisuuden varmistamiseen, rahoituslaitosten ja hallintotahojen on myös aika alkaa soveltaa kestäviä investointeja koskevaa EU:n luokitusjärjestelmää (2019). Lisäksi tulee huolehtia siitä, että fossiilista polttoaineista luovutaan vähitellen ja olemassa olevat uusiutuviin energialähteisiin perustuvat teknologiat otetaan yhä laajempaan käyttöön, ja ryhtyä tukemaan fossiilisten polttoaineiden sijasta vihreitä ja älykkäitä ilmastomuutoksen hillitsemistä ja siihen sopeutumista edistäviä infrastruktuurihankkeita. On myös investoitava vähähiiliseen kiertotalouteen, taattava siirtyminen teollisesta maataloudesta uudistavaan maatalouteen ja investoitava ruokaturvaan, edistettävä eurooppalaisia toimitusketjuja, pyrittävä vähentämään kuljetustarpeita ja otettava kaikki irti digitaalisesta vallankumouksesta. Samanaikaisesti tulee pitää huoli tieto- ja viestintäteknikkaverkkojen turvallisuudesta ⁽¹⁶⁾.

3.12 ETSK yhtyy siihen Kansainvälisen energiajärjestön näkemykseen, että siirtyminen puhtaaseen energiaan voi auttaa saamaan Euroopan talouden taas käyntiin, kun energiajärjestelmiä uudistettaessa pyritään kunnianhimoisiin työpaikkojen luomista ja ilmastomuutosta koskeviin tavoitteisiin. Koska yli 70 prosenttia maailmanlaajuisista energiainvestoinneista on suoraan tai välillisesti yhteydessä julkishallintoon, näiden tahojen toimet ovat nykyisenä kriisiaikana yhä tärkeämpiä. Toimintapolitiikkojen avulla voidaan ohjata energiaan liittyviä investointeja aktiivisesti kestävämmälle uralle ja nostaa energiatehokkuus, uusiutuva energia ja akkuvarastointi keskeiselle sijalle pyrittäessä elvyttämään taloutta. Energiatölkön elvytysohjelmat olisi asetettava etusijalle, jotta alan nykyiset työntekijät saisivat tukea, syntyisi uusia työpaikkoja ja päästöt pienenisivät. Kansainvälinen energiajärjestö ⁽¹⁷⁾ neuvoo rakentamaan jo olemassa olevan pohjalta ja tähtäämään korkealle ("Build on what you already have – and think big"). Toimintapolitiikkoja, joita varten on jo olemassa oikeudelliset ja institutionaaliset rakenteet, on helpointa laajentaa.

3.13 ETSK kannattaa varauksetta sitä, että ehdotetulla asetuksella perustettavalla tukivälineellä tulee edistää ilmastotoimien ja ympäristökestävyyden valtavirtaistamista sekä yleistavoitetta, jonka mukaan 25 prosenttia EU:n talousarviomenoista osoitetaan ilmastotavoitteiden tukemiseen.

3.14 ETSK on vahvasti sitä mieltä, että tukivälineestä pitäisi myöntää ensisijaisesti rahoitustukea, jota ei makseta takaisin, sen edistämiseksi, että etenkin maat, joissa tulotaso henkeä kohden on suhteessa alhaisempi ja työttömyysaste korkea, pystyvät vastaamaan asianmukaisesti pandemian vakaviin taloudellisiin seurauksiin. Lainoilla olisi vain täydennettävä tukea, jota ei makseta takaisin, ja niihin olisi sovellettava unionin käytettävissä olevia pitkiä maturiteetteja ja alhaisia korkoja.

⁽¹⁶⁾ Koundouri, P., Never Waste a Good Crisis: For a Sustainable Recovery from COVID-19, huhtikuu 2020.

⁽¹⁷⁾ Kansainvälinen energiajärjestö: <https://www.iea.org/>.

3.15 ETSK kannattaa komission aikomusta hyödyntää EU:n talousarvion koko painoarvoa investointien liikkeelle saamiseksi ja rahoitustuen antamiseksi etupainotteisesti elpymisen ratkaisevan tärkeinä ensimmäisinä vuosina. Tämä on tarkoitus toteuttaa ottamalla käyttöön Euroopan unionin elpymisväline, jonka rahoitusmäärä on 808 984,090 miljoonaa euroa (käypinä hintoina), ja vahvistamalla samanaikaisesti vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä.

3.16 ETSK kehottaa ”jatkamaan tehokkaita rakenneuudistuksia ja niihin liittyviä huolellisesti kohdennettuja investointi-strategioita”⁽¹⁸⁾.

3.17 ETSK kannattaa kaikkien jäsenvaltioiden käytettävissä olevan erillisen teknisen tuen välineen perustamista rakenneuudistusten tukiohjelman⁽¹⁹⁾ seuraajaksi.

4. Kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien laatiminen, toimittaminen, arviointi ja määräajat

4.1 ETSK katsoo, että tukivälineen varat tulee toimittaa jäsenvaltioille mahdollisimman nopeasti ja niiden tulee puolestaan käyttää ne tehokkaasti, jotta tukivälineestä saadaan mahdollisimman suuri hyöty.

4.2 Jäsenvaltioiden on laadittava kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, joissa esitetään uudistus- ja investointiohjelma seuraaviksi neljäksi vuodeksi.

4.3 ETSK on sitä mieltä, että suunnitelmissa olisi käsiteltävä EU-ohjausjakson yhteydessä määriteltyjä jäsenvaltioiden keskeisiä haasteita, jotka voivat liittyä esimerkiksi kilpailukykyyn, tuottavuuteen, koulutukseen ja osaamiseen, terveydenhuoltoon, työllisyyteen tai taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen. Niissä olisi myös huolehdittava siitä, että tehtävät investoinnit ja uudistukset kohdistuvat asianmukaisesti vihreään siirtymään ja digitaaliseen muutokseen liittyviin haasteisiin ja että niiden avulla edistetään siten työpaikkojen luomista ja kestäväää kasvua sekä unionin palautumiskykyä.

4.4 ETSK pitää tarpeellisena lujittaa pk-yritysten nykyistä tukikehystä ja antaa niille innovatiivisen välineen kautta suoraa rahoitustukea niiden suojelemiseksi konkurssilta.

4.5 Kaikkiin ilmoitettuihin toimenpiteisiin, erityisesti taloudellista tukea antaviin toimenpiteisiin, tulee liittää selkeät ja yritysystävälliset tiedot siitä, minkä tyyppistä tukea annetaan, miten pk-yritys voi tehokkaasti käyttää olemassa olevia EU:n rahoitusvälineitä, keneen voi ottaa yhteyttä EU:n tasolla, jos on kysymyksiä, mitkä kansalliset elimet osallistuvat varojen kanavoimiseen, ketkä ovat ne kansalliset toimijat, joiden puoleen pk-yritykset voivat kääntyä, mikä on kansallisten pankkien rooli ja mitkä ovat niiden velvollisuudet, jne.

4.6 ETSK katsoo, että tässä prosessissa olisi otettava aidosti huomioon työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden rooli ja näkemykset.

4.7 ETSK on ehdottanut jo aiemmin ”sellaisen säännön asettamista, jonka mukaan jäsenvaltioille ei myönnetä rahoitusta, elleivät ne ole täysin hyväksyneet kumppanuusperiaatteen noudattamista sekä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan todellista osallistumista päätettäessä monivuotisista uudistussituumuspaketeista⁽²⁰⁾. Kumppanuusperiaatteen noudattaminen on ratkaiseva edellytys sille, että toteutettavat uudistukset perustuvat näyttöön ja ovat kytköksissä kunkin jäsenvaltion talouden todelliseen tilanteeseen”⁽²¹⁾.

4.8 ETSK on samaa mieltä siitä, että komission tulisi arvioida suunnitelmat läpinäkyvin perustein, joita ovat muun muassa seuraavat: odotetaanko suunnitelman vastaavan tuloksellisesti **EU-ohjausjakson** yhteydessä yksilöityihin haasteisiin, edistetäänkö sillä jäsenvaltion kasvupotentiaalin ja taloudellisen ja sosiaalisen palautumiskyvyn lujittumista sekä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden lisääntymistä, sisältääkö suunnitelma toimenpiteitä, joilla on merkitystä vihreän siirtymän ja digitaalisen muutoksen kannalta, ja onko jäsenvaltion esittämä kustannusarvio kohtuullinen ja uskottava ja oikeassa suhteessa odotettuun talousvaikutukseen.

4.9 ETSK katsoo, että varojen jaossa olisi otettava lisäksi huomioon lähentymisperusteet⁽²²⁾.

⁽¹⁸⁾ EUVL C 47, 11.2.2020, s. 106.

⁽¹⁹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2017/825, annettu 17 päivänä toukokuuta 2017, rakenneuudistusten tukiohjelman perustamisesta kaudeksi 2017–2020 ja asetusten (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 1305/2013 muuttamisesta (EUVL L 129, 19.5.2017, s. 1).

⁽²⁰⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 240/2014, annettu 7 päivänä tammikuuta 2014, Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa harjoitettavaa kumppanuutta koskevista eurooppalaisista käytännösäännöistä.

⁽²¹⁾ EUVL C 237, 6.7.2018, s. 53.

⁽²²⁾ Ks. edellinen alaviite.

4.10 ETSK pitää järkevänä, että

- 1) rahoitustuki ja jäsenvaltioiden tukivälineen puitteissa toteuttamat toimet on toteutettava etupainotteisesti vuoden 2024 loppuun mennessä ja että sellaisen rahoitustuen osalta, jota ei makseta takaisin, vähintään 60 prosenttia kokonaismäärästä on sidottava vuoden 2022 loppuun mennessä
- 2) jäsenvaltioiden on toimitettava elpymis- ja palautumissuunnitelmat viimeistään 30. huhtikuuta kansallisen uudistusohjelman erillisenä liitteenä
- 3) jäsenvaltioiden on voitava toimittaa suunnitelmaluonnos yhdessä seuraavan vuoden talousarvioesityksen kanssa edellisen vuoden lokakuun 15. päivänä
- 4) komission ja jäsenvaltioiden on käytettävä jäljellä olevat vuodet vuoden 2024 jälkeen monivuotisen rahoituskehityksen päättymiseen saakka (vuosi 2027) asiaankuuluvien toimien täytäntöönpanon edistämiseen kentällä ja odotetun elpymisen saavuttamiseen asianomaisilla talouden aloilla ja sosiaalisektoreilla sekä palautumiskyvyn ja lähentymisen tukemiseen.

4.11 ETSK korostaa, että tukivälinehankkeen tavoitteiden tosiasiallinen toteuttaminen ja saavuttaminen edellyttävät, että aikaa on riittävästi. Komitea varoittaa myös, että jos suurin osa on sillä kannalla, että suunnitelman täytäntöönpanoajan tulee olla lyhyt, suunnitelman avulla ei ehkä loppujen lopuksi päästä siinä asetettuihin tavoitteisiin.

4.12 ETSK korostaa, että Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja Eurooppa-neuvoston on koordinoitava toimiaan ripeästi ja tehokkaasti, jotta vältetään viivästykset, jotka vaarantaisivat tukivälineen tavoitteiden saavuttamisen. Myös jäsenvaltioiden on reagoitava välittömästi ja kattavasti, sillä eri hankesuunnitelmat on valmisteltava ja saatettava päätökseen lyhyessä ajassa. Jäsenvaltioiden olisi tehtävä tiivistä yhteistyötä Euroopan komission kanssa, jotta tukivälineeseen liittyvät hankesuunnitelmat saadaan hyväksytyä, niitä voidaan seurata ja ne saadaan toteutettua onnistuneesti. Hankkeiden esittämistä, hyväksymistä, seuranta ja päätökseen saattamista voitaisiin vauhdittaa hyödyntämällä aktiivisesti yksityisiä konsulttiyrityksiä, joilla on maailmanlaajuisia kokemuksia kyseisistä aihepiireistä.

4.13 ETSK korostaa jälleen kerran tarvetta jakaa parhaita käytänteitä EU:ssa ja nopeuttaa käytettävissä olevien varojen kohdentamiseen ja maksatukseen liittyviä hallintomenettelyjä. Euroopan komission tulee antaa tätä varten tarvittavaa teknistä apua ⁽²³⁾.

5. Teknisen tuen väline

5.1 ETSK kannattaa vakaita rakenneuudistuksia, jotka tukevat sosiaalista ja taloudellista kehitystä sekä institutionaalisten valmiuksien kehittämistä hallinnon laadun parantamiseksi. Uudistukset tulisi määrittää maittain ja niillä tulisi olla demokraattinen tuki, sen sijaan että sovelletaan kaikkiin jäsenvaltioihin samaa lähestymistapaa ⁽²⁴⁾.

5.2 ETSK on samaa mieltä siitä, että teknisen tuen välineen tavoitteena olisi oltava tukea pyytävien jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten tukeminen uudistusprosessin kaikissa vaiheissa tai sen tietyissä vaiheissa.

5.3 ETSK painottaa, että teknisen tuen välineen avulla tulee tukea jäsenvaltioiden viranomaisia, kun nämä pyrkivät suunnittelemaan uudistuksia omien prioriteettiansa mukaisesti ja lisäämään valmiuksiaan kehittää ja toteuttaa uudistus-toimia ja -strategioita sekä hyödyntämään muiden maiden viranomaisten hyviä käytänteitä ja esimerkkejä.

5.4 ETSK yhtyy näkemykseen, että teknisen tuen väline voi täydentää tehokkaasti muita komission ehdottamia toimenpidekokonaisuuksia, joilla pyritään lieventämään covid-19-pandemiasta johtuvia negatiivisia talousvaikutuksia.

Bryssel 16. heinäkuuta 2020.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*

⁽²³⁾ Ks. edellinen alaviite.

⁽²⁴⁾ Ks. edellinen alaviite.